

Päiväys
26.6.2024

Diaarinumero
70/03.04.04.04.19/2023

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

26.6.2024

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **3.7.2024**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 26.6.2024 nro 901/2024, valitus ympäristölupa-asiassa, jätteenkäsittelylaitoksen toiminnan muuttaminen, Hyvinkää

Luvan hakija

Suomen Energiamurske Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **26.6.2024 – 2.8.2024**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallinto-oikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **2.8.2024**.

26.06.2024

Dnro 70/03.04.04.19/2023

Asia Valitus ympäristölupa-asiassa

Valittaja Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Luvan hakija Suomen Energiamurske Oy

Päätös, josta valitetaan

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 20.12.2022 numero 389/2022

Aluehallintovirasto on tarkistanut Suomen Energiamurske Oy:n toiminnan muutoshakemuksen rengasjätteen varastoinnin lisäämisestä ja muuttanut yhtiön Hyvinkään jätteenkäsittelylaitoksen toimintaa koskevan ympäristölupapäätöksen numero 118/2012/1 lupamääräyksiä 1, 7.a, 24.a ja 25.a sekä lisännyt lupamääräyksen 18.a.

Lupamääräyksen 1 mukaan käytettyjen autonrenkaiden vastaanottomäärää kasvatetaan 500 tonnista vuodessa 10 500 tonniin vuodessa sekä kertavarastointimäärää 100 tonnista 1 100 tonniin. Samalla eläinten lanta poistetaan vastaanotettavista jätteistä.

Lupamääräys 18 a kuuluu seuraavasti.

18.a Tuottajavastuun piiriin kuuluvien jätteiden vastaanotto on tehtävä yhteistoiminnassa tuottajan kanssa. Luvan saajan on tehtävä kyseisen tuottajan tai tuottajayhteisön kanssa kirjallinen sopimus tai vastaava asiakirja, josta selviää yhteistyökumppanin nimi ja yhteistoiminnan alkamispäivä. Asiakirjasta on myös selvittävä, mitä tuottajavastuun piiriin kuuluvaa jätettä sopimus koskee. Asiakirja on liitettävä laitoksen vuoden 2022 kirjanpitolietoja koskevaan valvontaviranomaiselle toimitettavaan vuosiraporttiin. Lisäksi vuosiraportoinnin tulee sisältää lupamääräyksen 34 mukainen arvion jätteenkäsittelyn vakuuden riittävydestä tämän päätöksen mukaisessa muutetussa tilanteessa.

Aloittamisoikeus

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 21.2.2023 antamallaan päätöksellä numero 33/2023 myöntänyt Suomen Energiamurske Oy:lle ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisen oikeuden toiminnan aloittamiseen 22.12.2022 annetun lupapäätöksen mukaisesti muutoksenhausta huolimatta 5 000 euron vakuutta vastaan.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös palautetaan jätevuokutta koskevan määräyksen 34 osalta aluehallintovirastoon uudelleen valmisteltavaksi.

ELY-keskus on perustellut valitustaan muun muassa seuraavasti.

Aluehallintovirasto ei ole päätöksessään muuttanut toiminnan jätevuokutta koskevaa määräystä 34, vaikka päätöksellä on hyväksytty rengasjätteen varastomäärän kasvattaminen aiemmasta 100 tonnin enimmäisvarastomäärästä 1 100 tonnin enimmäisvarastomäärään. Päätöksessä ei ole esitetty perusteluja sille, miksi vakuus on voitu jättää vaatimatta.

ELY-keskus on lupahakemuksesta antamassaan lausunnossa katsonut, että jätevuokus voitaisiin jättää asettamatta rengasjätteiden osalta, jos tuottajayhteisöltä ja/tai tuottajavastuuvallinnasta vastaavalta viranomaiselta Pirkanmaan ELY-keskukselta saadaan luvanhakijan esitystä puoltava näkemys siitä, että tuottajayhteisö huolehtii myös lain mukaan mahdollisessa operaattorin/sopimuskumppanin konkurssitilanteessa kyseisten jätteiden jätehuollosta. Hakemuksessa tulisi myös esittää tuottajayhteisön kanssa tehty sopimus kyseisten jätteiden vastaanotosta ja käsittelystä.

ELY-keskuksen mukaan riittävä vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi tulee asettaa ennen kuin kyseisen jätteen vastaanotto aloitetaan laitoksella, ellei lupahakemuksessa osoiteta, että vakuudella katettavat kustannukset ovat 59 §:ssä edellytetyllä tavalla vähäiset. Jotta vakuus olisi voitu jättää vaatimatta, olisi lupaprosessissa tullut selvittää jätehuoltovastuiden jakautuminen ympäristöluvan haltijan kyvyttömyystilanteessa ja varmistua siitä, että jätteen vastaanottaja toimii yhteistoiminnassa tuottajayhteisön kanssa.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on pyytänyt Etelä-Suomen aluehallintovirastolta lausunnon valituksesta sekä varannut Hyvinkään kaupungille, Hyvinkään kaupungin ympäristönsuojelu- ja terveydensuojeluviranomaisille, Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle ja luvan hakijalle tilaisuuden vastineen antamiseen valituksesta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on lausuntonaan todennut, että aluehallintovirastolla ei ole lisättävää siihen, mitä valituksenalaisen päätöksen ratkaisussa ja sen perusteluissa on sanottu.

Suomen Energiamurske Oy on vastineessaan todennut muun muassa seuraavaa.

Ympäristölupaa muutettiin niin, että eläinten uloste ja virtsa (EWC 02 0106) jätettiin pois ja sen vastaanotto- ja varastomäärät siirrettiin loppuun käytetyille renkaille (EWC 16 0103). Ympäristöluvan vuotuiset vastaanotto- ja varastomäärät eivät muuttuneet. Kun vuonna 2019 lupaan tuli uutena eläinten uloste ja virtsa, niin silloin sitä pidettiin vakuusmielessä ”kalliina” ja se nosti silloista vakuusmäärää huomattavasti. Jätevakuuden suuruus ei valituksenalaisessa päätöksessä pienentynyt, vaan se pysyi samana, vaikka eläinten uloste ja virtsa jäi pois.

Käytetyt renkaat ovat koko ajan tuottajayhteisön (Suomen Rengaskierrätys Oy) omistuksessa ja se on antanut vakuuden toiminnastaan, jota valvoo Pirkanmaan ELY-keskus. Epäselvyys on siitä, pitääkö tässä tapauksessa Suomen Energiamurske Oy:n antaa vakuus tuottajayhteisön omistamalle jätteelle, jolle tuottajayhteisö on jo antanut vakuuden omassa luvassaan. Konkurssitilanteessa omistaja vastaa omistamastaan jätteestä oli sen arvo positiivinen tai negatiivinen.

ELY-keskus on ilmoittanut, että se ei anna vastaselitystä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus muuttaa aluehallintoviraston päätöstä lisäämällä päätökseen uuden lupamääräyksen 34 a. Lisätty lupamääräys kuuluu seuraavasti (*lisäys kursivilla*)

34.a Toiminnanharjoittajan on toimitettava kahden kuukauden kuluessa päätöksen lainvoimaisuudesta lupaviranomaiselle selvitys, joka sisältää laskelman ja esityksen käytetyille autonrenkaille (EWC 16 0103) asetettavasta vakuudesta.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. ----

Ympäristönsuojelulain 39 §:n 4 momentin mukaan tarkempia säännöksiä hakemuksen sisällöstä ja sen sähköisestä tekemisestä sekä hakemukseen

liitettävistä lupaharkinnan kannalta tarpeellisista selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaan jätteen käsittelytoiminnan harjoittajan on asetettava vakuus asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Muun luvanvaraisen toiminnan harjoittajan on asetettava vastaavasti vakuus, jos toiminnassa syntyy merkittäviä määriä jätteitä. Vakuus voidaan jättää vaatimatta muuta kuin kaatopaikkatoimintaa harjoittavalta, jos vakuudella katettavat kustannukset toimintaa lopetettaessa ovat jätteen määrä, laatu ja muut seikat huomioon ottaen vähäiset. -----

Ympäristönsuojelulain 60 §:n 1 momentin mukaan vakuuden on oltava riittävä 59 §:ssä tarkoitettujen toimien hoitamiseksi ottaen huomioon toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset. -----

Ympäristönsuojelulain 61 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset 59 §:ssä tarkoitetusta vakuudesta ja sen asettamisesta. Luvassa voidaan määrätä, että toiminnanharjoittajan on arvioitava vakuuden riittävyttä 59 §:ssä tarkoitetuista toimista aiheutuviin kustannuksiin määräjain ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle. Tarvittaessa vakuutta koskeva lupamääräys on muutettava 89 §:n 3 momentin mukaisesti.

Ympäristönsuojelulain 61 §:n 3 momentin mukaan vakuudeksi hyväksytään takaus, vakuutus tai pantattu talletus. Luvassa voidaan perustellusta syystä määrätä tarkemmin hyväksyttävästä vakuusmuodosta ja vakuuden muista ehdoista. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Pykälän 4 momentin mukaan vakuus on asetettava ympäristöluvassa osoitetun valvontaviranomaisen eduksi ennen toiminnan aloittamista.

Jätelain 46 §:n 1 momentin mukaan tuottajan on järjestettävä markkinoille saattamiensa 48 §:ssä tarkoitettujen tuotteiden jätehuolto sekä vastattava siitä aiheutuvista kustannuksista, jollei jäljempänä toisin säädetä. Tuottajan velvollisuus koskee käytöstä poistettuja tuotteita, jotka luovutetaan 49, 49 a tai 56 §:ssä tarkoitettuun vastaanottoaikkaan tai kuljetukseen.

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n 1 momentin 7) -kohdan mukaan, jos toiminta koskee jätteen hyödyntämistä tai loppukäsittelyä, lupahakemuksessa on oltava selvitys ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaisesta vakuudesta.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arvio

Suomen Energiamurske Oy:n ympäristölupahakemus on koskenut muutosta Hyvinkään jätteenkäsittelylaitoksen vastaanotettaviin jätejakeisiin. Laitokselle vastaanotettavien loppuun käytettyjen renkaiden (EWC-koodi 16 01 03)

vastaanotto- ja varastointimääriä lisätään ja eläinten lannan ja virtsan (EWC-koodi 02 01 06) käsittelystä luovutaan. Asiassa saadun selvityksen mukaan Suomen Energiamurske Oy varastoi laitoksellaan käytettyjä autonrenkaita, joita toimitetaan Suomen Rengaskierrätys Oy:n Lopen laitokselle. Hakemuksessa on esitetty, että jätteenkäsittelyn vakuus pysyy ennallaan, koska käytetyt renkaat eivät missään vaiheessa siirry Suomen Energiamurske Oy:n omistukseen, vaan ne ovat joka hetki tuottajayhteisön (Suomen Rengaskierrätys Oy) omistuksessa.

Hyvinkään jätteenkäsittelylaitoksen toimintaa koskevan lupapäätöksen (muutettu viimeksi aluehallintoviraston päätöksellä 24.4.2019 numero 167/2019) lupamääräyksessä 34 on määrätty jätehuollon vakuudesta. Lupamääräyksen 34 ensimmäisen kappaleen mukaan toiminnanharjoittajan tulee asettaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen eduksi 73 000 euron (sis. alv) jätteen käsittelytoimintaa koskeva vakuus. Jätekohtaisten vakuuksien on oltava määräyksen perusteluissa esitetty. Vakuus on asetettava ympäristönsuojelulain 61 §:n edellyttämällä tavalla.

Nyt kyseessä olevaa ympäristölupahakemusta koskevassa lausunnossaan aluehallintovirastolle Uudenmaan ELY-keskus on katsonut, että hakemuksessa olisi tullut esittää tuottajayhteisön kanssa tehty sopimus käytettyjen autonrenkaiden vastaanotosta ja käsittelystä. Vastineessaan aluehallintovirastolle Suomen Energiamurske Oy on ilmoittanut, että se toimittaa dokumentin Etelä-Suomen aluehallintovirastolle yhtiöiden välisestä sopimusjärjestelystä heti, kun lopullinen sopimus rengasterminalitoiminnasta on allekirjoitettu.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on valituksenalaisella päätöksellä muuttanut Suomen Energiamurske Oy:n Hyvinkään jätteenkäsittelylaitoksen toimintaa koskevaa ympäristölupaa haetun mukaisesti siten, että käytettyjen autonrenkaiden enimmäisvastaanottomäärä on 10 500 tonnia aiemman 500 tonnin sijaan sekä kertavarastointimäärä 1 100 tonnia aiemman 100 tonnin sijaan. Samalla eläinten lanta on poistettu vastaanotettavista jätteistä.

Käytetyille renkaille ei päätöksessä ole asetettu ympäristönsuojelulain 59 §:n mukaista vakuutta, vaan vakuus on pidetty ennallaan.

Asiassa on valituksen perusteella arvioitavana, onko aluehallintoviraston päätös lainvastainen siltä osin kuin auton renkaille ei ole määrätty vakuutta huolimatta siitä, että päätöksellä on sallittu renkaiden aiempaa suurempi enimmäisvarastointimäärä.

Aluehallintoviraston päätöksessä on vastauksessa ELY-keskuksen lausuntoon todettu, että käytöstä poistettujen renkaiden vastaanottomäärien lisäämisen vuoksi ei ole tarpeellista muuttaa jätteen käsittelytoiminnan vakuutta. Tätä on päätöksessä perusteltu viittaamalla hakijan esitykseen ja voimassa olevan ympäristöluvan lupamääräykseen 34 ja sen perusteluissa esitettyyn vakuuslaskelmaan, jonka mukaan vakuus oli asetettu rakennusjätteelle, käsittelemättömälle betonimurskeelle sekä sekalaiselle pakkausjätteelle.

Lupamääräyksestä tai sen perusteluista ei kuitenkaan käy ilmi, miksi auton renkailta ei ole vaadittu vakuutta.

Kun otetaan huomioon valituksenalaisen päätöksen lupamääräys 18 a ja sen perustelut, jonka mukaan tuottajalla on ensisijainen oikeus järjestää vastuulleen kuuluvien käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto ja jätehuoltoa koskeva sopimus toiminnanharjoittajan ja tuottajajärjestön kanssa allekirjoitetaan myöhemmin, on aluehallintoviraston päätöksessä ilmeisesti tarkoitettu, että vakuus auton renkaille on jätetty vaatimatta, koska ne kuuluvat jätelain 6 luvun mukaisen tuottajavastuun piiriin ja niitä koskevaan jätehuoltovastuuseen sovelletaan mainittua sopimusta. Toisaalta aluehallintovirasto on päätöksessään todennut, että luvan saaja vastaa kiinteistöllään tapahtuvasta jätteiden käsittelytoiminnasta. Lisäksi viitaten lupamääräykseen 34 aluehallintovirasto on todennut, että vakuuden tarvetta arvioidaan laitosvalvonnassa säännöllisesti ja tarvittaessa vakuus rengasjätteelle voidaan myöhemmin asettaa.

Hallinto-oikeus toteaa selvyiden vuoksi, että lupamääräyksessä 18 a tarkoitettussa tuottajavastuun piiriin kuuluvien jätteiden vastaanotossa kyse ei ole jätelain 46 §:n mukaisesta tuottajan jätehuoltovastuusta, joka suoraan lain nojalla kuuluisi tuottajajärjestö Suomen Rengaskierrätys Oy:lle, vaan kyse on ympäristöluvanvaraisesta jätteenkäsittelytoiminnasta, jota koskeva ympäristölupa on myönnetty Suomen Energiamurske Oy:lle. Suomen Energiamurske Oy:tä on siksi pidettävä auton renkaiden osalta jätelain mukaisena jätteen haltijana, joka vastaa renkaiden asianmukaisen jätehuollon järjestämisestä ympäristölupansa mukaisessa toiminnassa. Se, että asiassa saadun selvityksen mukaan kyse on renkaiden välivarastoinnista, kunnes renkaat toimitetaan tuottajajärjestön käsittelytiloihin, ei anna aihetta arvioida asiaa toisin.

Hallinto-oikeus katsoo, ottaen huomioon luvassa sallitun autonrenkaiden varastointimäärän, että renkaiden käsittelystä aiheutuvia kustannuksia ei voida pitää ympäristönsuojelulain 59 §:ssä tarkoitettulla tavalla niin vähäisinä, että vakuus olisi voitu sillä perusteella jättää vaatimatta.

Hakijan vastineessaan ja lupamääräyksessä 18 a mainittu sopimus ei ole ollut aluehallintoviraston käytössä päätöstä tehtäessä eikä sopimuksen sisällöstä ole toimitettu muutakaan selvitystä. Aluehallintoviraston päätöksen perusteluista ei myöskään käy ilmi, onko mainitulla sopimuksella ollut tarkoitus korvata ympäristönsuojelulain 61 §:ssä säädetty vakuusjärjestely vai onko se sitä täydentävä.

Hallinto-oikeus katsoo edelleen, että jätteenkäsittelytoiminnan vakuuden tarpeellisuuden harkinta ja vakuuden asettamisesta määrääminen tulee tehdä ympäristöluvassa, eikä auton renkaiden koskevan vakuuden harkintaa ole voitu jättää jälkikäteisen lupavalvonnan varaan, erityisesti kun vielä otetaan huomioon lupamääräyksen 18 a sisältö, jonka mukaan vakuuden riittävyys arviointi on sidottu valvontaviranomaiselle toimitettavaan tuottajajärjestön ja toiminnanharjoittajan väliseen sopimukseen.

Hallinto-oikeus katsoo edellä esitetyn perusteella, että hakemuksessa ei ole esitetty käytettyjä autonrenkaita koskevan vakuuden arvioimiseksi riittävää selvitystä, eikä aluehallintoviraston päätöksessä ole annettu vakuutta koskevia tarpeellisia määräyksiä. Hallinto-oikeus on siksi lisännyt ympäristölupaan uuden lupamääräyksen 34 a. Lupamääräyksen mukaisen selvityksen saatuaan aluehallintoviraston on käsiteltävä asia ottaen huomioon, mitä ympäristönsuojelulain 59–61 §:ssä on säädetty.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Jätelain 28 §:n 1 momentti, jätelain 47 §:n 1 momentti ja jätelain 48 §:n 1 momentin 1) -kohta

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Hyvinkään kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **2.8.2024**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Kirsi Stark ja Mikko Poskiparta sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Petri Hiltunen. Asian on esitellyt Mikko Poskiparta.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta	Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue
Jäljennös maksutta	Suomen Energiamurske Oy Hyvinkään kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen Hyvinkään kaupungin terveydensuojeluviranomainen Hyvinkään kaupunginhallitus Keski-Uudenmaan pelastuslaitos Etelä-Suomen aluehallintovirasto / Ympäristölupavastuualue Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>